

СИНТЕЗ ЄВРОПЕЙСЬКИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ У СТВОРЕННІ ВІЗУАЛЬНОГО ОБРАЗУ ДИТЯЧИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ПЕРСОНАЖІВ

*Колесник Н. Є.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну,
Житомирський державний університет імені Івана Франка;*

*Поліщук І.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності В2 Дизайн,
Житомирський державний університету імені Івана Франка*

Дитяча література традиційно виступає важливим інструментом формування світогляду, моральних цінностей і творчої уяви дитини. Візуальні інтерпретації літературних героїв у графічному дизайні виконують не лише естетичну, а й комунікативну функцію, адже саме через ілюстрації дитина часто вперше знайомиться з художнім світом твору. У процесі глобалізації постає питання гармонійного поєднання європейських естетичних стандартів із національними художніми особливостями у створенні сучасних дитячих образів.

Найважливішими особливостями сучасного світу постають системні зміни комунікаційного простору. Перевага у суспільній комунікації надається яскравим візуальним образам як потужним комунікаційним засобам впливу на емоційний стан людини, мотиви її діяльності, вчинки та формування нових соціальних норм та цінностей [2, с. 5].

Європейська школа ілюстрації характеризується високим рівнем стилізації, увагою до психологічної виразності персонажа та балансу між текстом і зображенням. У творчості таких митців, як Джон Тенніел (ілюстрації до «Аліси в Країні Див» Л. Керролла) чи Свен Нордквіст («Петсон і Фіндус»), простежується прагнення до створення впізнаваних, емоційно теплих і водночас індивідуальних героїв. Візуальна культура Північної Європи, зокрема Швеції, відзначається прагненням до простоти

форм, природності композиції та щирості емоцій, що цілком проявляється у візуальному образі Пеппі Довгапанчохи – яскравої, безпосередньої, символічно «антиканонічної» героїні.

Ілюстративні твори українських майстрів нині є позиційним художнім «словом» не лише у межах нашої країни але і за її межами [4, с. 22].

Проблематика взаємодії європейських та національних традицій у візуальному мистецтві дитячої книги є предметом уваги як українських, так і зарубіжних дослідників. Сучасна наука розглядає синтез культурних впливів як чинник формування унікального художнього стилю, здатного передавати локальну ідентичність у глобальному контексті.

Значний внесок у дослідження національної школи ілюстрації зробила Валерія Пітеніна, яка аналізує процес становлення української художньої мови та її взаємозв'язок з європейськими тенденціями.

Андрій Майовець розглядає специфіку авторської мови українських ілюстраторів у контексті загальноєвропейських художніх процесів. Цікаві порівняльні аспекти подає Хань Ван, аналізуючи графічні ілюстрації китайських та українських видань дитячих книг кінця ХХ століття. У роботі акцентовано увагу на різниці в трактуванні кольору, фактури й композиції, що дозволяє побачити ширший контекст культурного синтезу в дитячій ілюстрації.

Питання взаємодії традицій і новаторства у графічному дизайні дитячих книг розглядають Руслана Безугла та Чжу Лу. Дослідниці підкреслюють, що сучасна книжкова ілюстрація є простором діалогу між усталеними художніми канонами та новими візуальними практиками, які формуються під впливом європейської школи дизайну.

Українська ілюстраційна школа спирається на багатий етнокультурний пласт, орнаментальні мотиви, народну символіку та декоративність кольору. Художники прагнуть підкреслити духовну глибину й емоційну теплоту образів, що відображає особливості українського світобачення. Використання таких елементів, як квіткові орнаменти, геометризовані композиції чи яскраві контрастні палітри, дозволяє

створити унікальне візуальне середовище, у якому європейський персонаж набуває локальної автентичності.

Образ Пеппі Довгапанчохи є символом дитячої свободи, творчої незалежності та радості життя. Українські дизайнери, інтерпретуючи цей образ, часто додають йому національного колориту – через фактурність одягу, колористичні рішення, декоративні елементи.

Такий підхід дозволяє створити синтетичний художній простір, де поєднуються північна стриманість і українська емоційна відкритість. У результаті формується не лише адаптований до культурного контексту образ, але й новий рівень діалогу між культурами.

Синтез європейських і національних традицій у створенні візуальних образів дитячих літературних персонажів сприяє розвитку сучасної школи графічного дизайну, відкриває нові можливості для міжкультурного обміну й оновлення візуальної мови дитячої ілюстрації.

Використання локальних художніх кодів у поєднанні з універсальними принципами дизайну дозволяє формувати глибокі, емоційно виразні та культурно значущі образи, які зберігають національну ідентичність і водночас залишаються зрозумілими для світової аудиторії.

Література:

1. Геллер, С. Дизайнерська грамотність: розуміння графічного дизайну. Нью-Йорк: Allworth Press, 2019.
2. Графічний дизайн в інформаційному та візуальному просторі : монографія / за заг. ред. М. В. Колосніченко. Київ : КНУТД, 2022. 227 с.
3. Ліндгрєн, А. Пєппі Довгапанчоха. Київ: Видавництво Старого Лева, 2020.
4. Мистецтво і дизайн у ХХІ столітті: конвергенція форм і сенсів : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 8 грудня 2022 р., МОН України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв ; редкол.: Н. Удріс-Бородавко, А. Болтенков. Київ : КНУКіМ, 2022. 232 с.